

Alternativní medicína

Verze k tisku již není podporovaná a může obsahovat chyby s vykreslováním. Aktualizujte si prosím záložky ve svém prohlížeči a použijte prosím zabudovanou funkci prohlížeče pro tisknutí.

Alternativní medicína je termín, kterým klasická medicína vymezuje léčebné postupy stojící mimo její rámec.

Z pohledu metodologie vědy je **alternativní medicína** protikladem klasické **medicíny založené na důkazech** (Evidence Based Medicine).

Vymezení alternativní medicíny

Do alternativní medicíny jsou zařazovány metody a postupy, jejichž účinnost nebyla úspěšně otestována vědeckými metodami (např. použitím dvojité slepého pokusu apod.). Nemusí to přitom nutně znamenat, že metoda je neúčinná, jen to, že není ověřena metodami současné vědy. Při vsí skepsi vůči alternativním metodám musíme mít tedy na zřeteli i metodologická omezení současné vědy. Je například velmi pravděpodobné, že v lidovém léčitelství (počítaném mezi alternativní medicínu) jsou metody, které mají racionální, empiricky vyzkoušené jádro. Nicméně, pro integrování do klasické medicíny by bylo třeba takový postup objektivizovat, a to při neznámém počtu vstupních parametrů nemusí být snadné.

Pro rozlišení, do které skupiny metoda patří, slouží především odborné publikace v recenzovaných časopisech, které přinášejí pohled současné vědy na danou problematiku.

Míra alternativnosti metod

Na stupnici vědeckosti léčebných metod existuje řada mezistavů, z nichž některé lze shrnout do pojmů **tradiční medicína**, či **lidová medicína**. Jedná se většinou o metody vycházející z empirie, jejichž působení je v nějaké míře přijímáno, ale není znám mechanismus jejich působení (např. akupunktura). Míra odmítání či akceptace jednotlivých alternativních metod může být odlišná regionálně, či měnit se v průběhu času. Akupunktura je např. považována za běžnou součást medicíny v některých asijských zemích a výrazně méně je akceptována v euroatlantickém kontextu.

Rozdílná míra tolerance k jednotlivým alternativním metodám souvisí i s tím, že pro některé "jen" chybí vědecké vysvětlení a u jiných tradované vysvětlení přímo odporuje vědeckým poznatkům současnosti.

Problémy klasického přístupu

Zastánci klasické medicíny, kteří řešivají následky použití nevhodných léčebných postupů, zkoušejí čas od času "zjednat pořádek" v medicíně pomocí legislativních omezení. Tento přístup vede k vytěsnění alternativních metod do šedé zóny, ale ještě nikdy nevedl k jejich vymizení. Přesto je v moci klasické medicíny ovlivnit velikost prostoru, který alternativní postupy zaplňují. Jistý zárodek existence alternativních přístupů zakládá totiž sám klasický pohled svou zálibou v analýze. Jsme ochotni analyzovat nemoc ve stále rostoucím zvětšení, až se nám ze zorného pole ztratí člověk. Vidíme "spin elektronu", ale nikoli již kontext pacientova života. Na stavu se podepisuje i "zprůměrnění" zdravotnictví, charakteristické nejen odcizením (staráme se víc o nemoc, než o lidi), ale i ekonomizací pohledu na zdravotnictví. Tlak na výkonové ukazatele nedává lékařům dost času na hledání celkového obrazu a kontextu.

V praxi se tento nedostatek času a příliš analytické zaměření projevují i tím, že pacienti postrádají komplexní přístup (dříve např. rodinného) lékaře. Alternativní medicína tento nedostatek formulovala do požadavku celostního (holistického) přístupu k pacientovi. Tak vytváří klasická medicína prostor pro alternativní metody. S jistou nadsázkou by se dalo říci, že: **"klasická medicína zvítězí, až k alternativní medicíně najde alternativu"**.

Při vymezování se klasické medicíny vůči alternativní pomocí vědeckých argumentů je třeba mít na paměti, že věda snadno vyvrací vratké "teorie" alternativní medicíny, ale obtížně dokáže vyhmátnout případné racionální jádro, které alternativní metoda může navzdory absurdní teorii mít.

Opatrně je třeba přistupovat i současným možnostem vědy, která má problémy např. při vysvětlování řídkce se vyskytujících jevů. Příkladem budiž známá událost z roku 1790, kdy na pole ve francouzské Aquitanii spadl meteorit (později nazvaný Barbotan). Místní sedlák odnesl kus nalezeného kamene do Francouzské Akademie věd k prozkoumání, ale akademici se tím odmítli zabývat se slovy že "kameny z nebe padat nemohou, a proto nepadají". S podobnými problémy se potýká např. výzkum kulových blesků, které byly nedávno v seriózním vědeckém článku označeny za iluzi ^{[1],[2]} a přes veškerý pokrok je neumíme ani vysvětlit, ani vytvořit ^[3].

Problémy alternativního přístupu

Problém alternativní medicíny spočívá v jejím nevědeckém přístupu. Věda totiž znamená - chodit po známých cestách a dosahovat tím standardních výsledků. V alternativní medicíně se používají metody (vědecky) neověřené a dosahované výsledky jsou nezaručené, neboť mohou záviset kromě jiného na schopnostech a osobnosti terapeuta.

Osobnost terapeuta má v alternativní medicíně daleko větší prostor (i k dělání chyb) než v klasické medicíně. Neexistují zde všemi uznávané doporučené postupy, které by shrnovaly dosavadní zkušenost a poskytovaly jistotu, že pro pacienta bylo učiněno maximum možného. Je tu tedy prostor jak pro "talentovaného fyzioterapeuta", tak pro vědomé šarlatány.

Poskytování alternativní terapie v akutních případech může znamenat ztrátu času v kritické situaci.

Problémem alternativní medicíny jsou i myšlenkové konstrukce, které mají alternativní postupy vysvětlovat. Často stojí na představách a tradicích velmi vzdálených euroatlantické vědecké racionalitě a skepsi. Bylo by však příliš pohodlné pokládat vyvrácení těchto neracionálních představ za vyřízení problému alternativní medicíny. Racionalita nás nutí zajímat se o impulzy přicházející odtud,

Akupunktura

navzdory neracionálním interpretacím. Situace není nepodobná příběhu alchymie. Zatímco její teorie byly opuštěny, sama alchymie je dnes vnímána jako předvědecký obor, který pomohl objevit a rozvinout experimentální metody používané novodobou vědou.

Protikladné pohledy na využití

Alternativní medicína často *alternuje* v klasické medicíně obtížně uchopitelnou a na osobnosti lékaře (a dostatku času) závislou práci s psychikou pacienta. Pacientovi je v principu jedno, zda k jeho uzdravení přispěje placebo, tanec kolem ohně, nebo uznávaný lék. Otázku lze zobecnit takto: "Co je důležitější? "Prospěch pacienta, nebo "pravda"?" Lékaři většinou dávají přednost metodám, které jsou vědecky uchopitelné a reprodukovatelné nezávisle na osobnosti toho, kdo péči poskytuje. Odlišnost mezi těmito dvěma úhly pohledu zesílená významem zdraví pro každého z nás, se promítá do napětí mezi zastánci a odpůrci alternativní medicíny.

Odkazy

Související články

- Medicína založená na důkazech
- Experimentální studie

Externí odkazy

- HEŘT, Jiří. *Alternativní medicína a léčitelství - Kritický pohled* [online] . 1. vydání. Chomutov : Český klub skeptiků Sisyfos, 2010. 265 s. Dostupné také z <https://www.sisyfos.cz/files/Alternativni_medicina_Hert.pdf>.

Reference

- Transcranial stimulability of phosphenes by long lightning electromagnetic pulses. J. Peer and A. Kendl. Physics Letters A, 2010. doi:10.1016/j.physleta.2010.05.023 (arXiv:1005.1153)
- MIHULKA, Stanislav. Jsou kulové blesky halucinacemi?. OSEL: Objective Source E-Learning [online]. 2010, 09.07.2010 [cit. 2013-02-19]. Dostupné z: <http://www.osel.cz/5144-jsou-kulove-blesky-halucinacemi.html>
- Ball lightning. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-02-19]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Ball_lightning

Citováno z „https://www.wikiskripta.eu/index.php?title=Alternativní_medicína&oldid=458883“